

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

2. Розслідування воєнних злочинів на Донбасі й в Криму. URL: <https://www.dw.com/uk/mks-vyrishyv-rozsliduvaty-voienni-zlochyny-na-donbasi-y-v-krymu/a-55913155>

3. Видання ордерів на арешт Володимира Володимировича Путіна та Марії Олексіївни Львової-Бєлової. URL : <https://www.icc-cpi.int/news/situation-ukraine-icc-judges-issue-arrest-warrants-against-vladimir-vladimirovich-putin-and?lang=Ukrainian>

4. Стаття, щодо видання ордерів на арешт Герасимова і Шойгу. URL : <https://suspilne.media/776307-mks-vidav-orderi-na-arest-gerasimova-i-sojgu/>

Ключові слова: гуманітарна криза, міжнародне гуманітарне право, конфлікт, МКС, військові злочини, порушення прав людини.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Мануйлова Катерина Вікторівна.

Корольок Богдана Сергіївна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету прокуратури та слідства

Національного університету «Одеська юридична академія»

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

У політиці України як європейської держави актуальним є питання інтеграції до європейських міжнародних організацій, що забезпечують демократію та права людини. Україна визнає пріоритет міжнародного права перед національним, що закріплено в Декларації про державний суверенітет і Конституції. Зовнішня політика України спрямована на захист національних інтересів через мирне співробітництво на основі міжнародного права (ст. 18 Конституції).

Дослідження міжнародного кримінального права та його розвитку важливе як теоретично, так і для вдосконалення законодавства. Ідея притягнення до кримінальної відповідальності за найтяжчі злочини має тривалу історію. Перші норми міжнародного кримінального права виникли в XIX столітті, хоча деякі дослідники вважають, що їх коріння сягає Стародавнього Єгипту та класичної Греції. До XX століття зафіксовано лише поодинокі міжнародні судові процеси та пропозиції щодо створення міжнародного кримінального суду. На той час міжнародне кримінальне право охоплювало вузький спектр норм, пов'язаних із дією кримінального закону в просторі та правовою допомогою [1].

Термін «міжнародне кримінальне право» вперше з'явився у німецькій юридичній лексиці 1862 року, коли Л. фон Бар розглядав його окремо від міжнародного приватного права. Це право поєднує елементи, які здавалося б, суперечать одне одному: міжнародне право регулює відносини між державами, а кримінальне право визначає злочини та покарання для осіб.

Розвитку міжнародного кримінального права заважало небажання держав допускати зовнішнє втручання у свої справи. Класичне міжнародне право не визнавало особу суб'єктом міжнародного права, тому притягнення до відповідальності здійснювалося через національні системи.

Поступове визнання окремих злочинів, таких як піратство і рабство, відбулося в XIX столітті. Проте до початку XX століття міжнародні конвенції не містили норм про кримінальну відповідальність за порушення військових законів.

Ключовим моментом у становленні міжнародного кримінального права стали мирні договори після Першої світової війни, зокрема Версальський договір 1919 року, який передбачав створення міжнародного трибуналу для суду над кайзером Німеччини Вільгельмом II за порушення міжнародної моралі. Однак ці положення не були реалізовані [2].

Спроби притягнути до кримінальної відповідальності осіб за масові вбивства та депортації вірмен в Туреччині з 1915 року виявилися невдалими, незважаючи на визнання союзників цих подій як «злочинів проти людяності». Обов'язок

Туреччини передати злочинців до суду був закріплений у Севрському договорі 1920 року, але він не набрав чинності.

Значним досягненням стало створення Статуту міжнародного військового трибуналу (Нюрнберзького трибуналу) у 1945 році, який вперше передбачив індивідуальну кримінальну відповідальність за злочини проти миру та людяності. Генеральна Асамблея ООН у 1946 році затвердила принципи міжнародного кримінального права, закладені у цьому статуті, які визначають суть галузі й донині [3].

Відновлення розвитку міжнародного кримінального права стало можливим наприкінці XX століття з формуванням Міжнародного кримінального суду. У відповідь на події 90-х років ООН створила Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії у 1993 році та трибунал щодо Руанди у 1994 році. Кульмінацією стало прийняття Статуту Міжнародного кримінального суду в 1998 році, що відзначило новий етап у розвитку цієї галузі. Багато дослідників вважають цей період початком створення досконалої системи міжнародного кримінального права.

Однією з основних характеристик міжнародного кримінального права XXI століття є формування світової спільноти як ключового елемента його розвитку. Вчені пропонують визнати цю спільноту новим учасником міжнародних відносин і потенційно суб'єктом міжнародного права. На відміну від класичного міжнародного права, яке зосереджене на державі, сучасне міжнародне право акцентує увагу на індивіді як частині людської спільноти.

Міжнародне кримінальне право має тривалу історію становлення, і хоча на його розвиток впливали численні глобальні події, після їх завершення міжнародна спільнота стала більш зацікавленою в дотриманні його норм. Важливість міжнародної спільноти почала зростати протягом минулого століття, особливо під час і після Холодної війни. В умовах зневіри в праві з'явилася потреба в його теоретичному обґрунтуванні, що сприяло розвитку науки про міжнародне право.

У найближчі роки міжнародне кримінальне право буде аналізуватися в контексті агресії Росії проти України. Вивчення його історії та ідей, які виникли в

давнину, підкреслює важливість розуміння його сучасного значення, яке почало формуватися в Україні після здобуття незалежності [4].

Міжнародне кримінальне право є самостійною галуззю міжнародного публічного права, що складається із загальновизнаних принципів і норм. Воно регулює співробітництво між суб'єктами міжнародного права для запобігання і притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, надання судової допомоги, проведення розслідувань, кримінального переслідування, судового розгляду, виконання покарань, оскарження судових рішень та надання правової допомоги у кримінальних справах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрейченко С.С. Принципи міжнародного кримінального права. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 32. С. 4-7.
2. Міжнародне право: навчально-методичний посібник / за ред. професора М.Р. Аракеяна. Одеса: Фенікс, 2019. 216 с.
3. Сучасні проблеми міжнародного права. Liber Amicorum до 60-річчя проф. М.В. Буроменського: моногр. / за ред. В.М. Репецького та В.В. Гутника. Львів. Одеса: Фенікс, 2017. 564 с.
4. Самойлюк Д.Г. Історія становлення міжнародного кримінального права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 702-704.

Ключові слова: міжнародне право, демократія, злочини, розвиток, притягнення до відповідальності, співпраця, Нюрнберзький трибунал.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Федорова Тетяна Сергіївна.

СЕКЦІЯ № 9. МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.....319

Волошенюк Олександра Юріївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....319

Королук Богдана Сергіївна

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....323

Чабала Уляна Андріївна

РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: ЯК ВОНИ ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗСЛІДУВАННЯ І ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ.....327

СЕКЦІЯ № 10. ДИПЛОМАТИЧНІ ТА КОНСУЛЬСЬКІ ЗНОСИНИ.....332

Скороход Катерина Віталіївна

ПРАВОВІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ ІЗ ЗЛОВЖИВАННЯМ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРИВІЛЕЯМИ ТА ІМУНІТЕТАМИ.....332

СЕКЦІЯ № 11. МИРНІ ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ. МІЖНАРОДНЕ ПРАВОСУДДЯ.....337

Голубович Аліна Миколаївна

МІЖНАРОДНІ ДОРУЧЕННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ В ВОЄННИЙ СТАН.....337

Гритенко Марія Олегівна

РАТИФІКАЦІЯ РИМСЬКОГО СТАТУТУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ.....341

Зільберт Олександр Володимирович

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОСУДДЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....345

Іваськова Дарія Сергіївна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ КОРИННИХ НАРОДІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВОСУДДІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....349

Купіна Крістіна Миколаївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ.....353

Кухоцька Аліна Сергіївна

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН У ВИРІШЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СПОРІВ МІЖ ДЕРЖАВАМИ.....357

Новак Юлія Іванівна